
Můj „baťovský“ kolega

Miloš Havelka

Dlouholetý pracovník akademie věd, od roku 1993 učitel na Institutu základů vzdělanosti UK a později na Fakultě humanitních studií UK doc. ing. Karel Müller, CSc, patří do oné demografické kohorty narozených mezi léty 1933 - 48, kteří spíše než nějakou ideovou skupinovou soudržností, zřetelnou v generaci předcházející, někdy označované jako „generace kohoutovsko-kunderovská“, jsou charakterizovatelní spíše jen individualizovaným vyhodnocováním osobních šancí, rozptylem životních způsobů i vytvářením specifických životních výklenků. Jejich postoje, řešení i orientace mohly být z mnoha historických a politických důvodů pouze osobní.

Karel Miller pochází ze Zlína a jeho kádrově nejednoznačného „baťovského“ prostředí. Rodinná tradice i zájem o obecné problémy ekonomie ho po maturitě na reálném gymnáziu v Otrokovicích přivedly do Prahy na Vysokou školu ekonomickou. Odborné směřování, které se stále silněji obracelo k důležitým pomezím oblastem teoretické ekonomie, totiž na její dotyky zejména s teorií vědy a techniky, jej v polovině 60. let vedlo do tehdy prestižního Kabinetu teorie a metodologie vědy při Presidiu ČSAV, který pak (počátkem 70. let) splynul s Ústavem pro filosofii a sociologii ČSAV. Zde Karel Miller dokončil a na Ekonomickém ústavu ČSAV obhájil svou kandidátskou práci, věnovanou obecným Ekonomickým problémům výzkumu a vývoje. Téma vědy a techniky, sociálních předpokladů a politicko ekonomických důsledků jejich rozvoje charakterizuje i jeho další badatelskou činnost, teoreticko-metodologicky dobře zakotvenou ve znalosti mezinárodní odborné literatury, jak ekonomické, tak sociologické a politologické. Stejně dobře jako Marx znal také Adama Smitha, Josepha A. Schumpetera a institucionální ekonomii, a vedle Bernala se inspiroval u Talcota Parsonse, Paula F. Lazarsfelda, Karla R. Poppera, a Thomase Kuhna. Habilitoval se na Vysoké škole ekonomické v roce 1997.

V svých pracích k základům teorie vědy, k prognózování vědy a vědeckotechnického rozvoje a k transformaci národního systému výzkumu a vývoje z konce 80. a počátku 90 let se přitom stále zřetelněji prohlubovala obecně sociologická perspektiva jeho přístupů. Ta je zřetelná i v badatelských projektech doc. Müllera z poslední doby, které často vznikají v mezinárodní spolupráci anebo jsou dotovány mezinárodními granty (Transformation of scientific and technical Institutions, Transforming Science and Technology Systems - the Endless Transition, Innovation policy issues in six candidate countries atd.).

Vedle účasti na mezinárodních i domácích výzkumných projektech je Karel Miller autorem řady statí a studií, které publikoval česky, anglicky a německy v domácích i mezinárodních kolektivních monografiích a odborných periodících. Podobně jako jeho ostatní vědecké výstupy mají ve svých teoretických východiscích blízko ke koncepci reflexivní modernizace Ulricha Becka, Anthony Giddense a Scotta Lashe.

V současné době působí jako proděkan pro zahraniční vztahy na Fakultě humanitních studií UK, je členem vědecké rady fakulty a působí v řadě národních i mezinárodních vědeckých společností, ve vědeckých radách a odborných komisích (GAČR, GAUK atp.). Zejména je třeba připomenout jeho volbu do funkce místopředsedy mezinárodního Výzkumného výboru pro sociologii vědy a techniky ISA v roce 2002 a jeho členství ve správní radě Národohospodářského ústavu Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových.

Pozn. red: doc. ing. Karel Müller, CSc oslavil své sedmdesátiny

Miloš Havelka